

ч.3.

ч.3.

ІНФОРМАЦІЯ
ЦЕНТРАЛЬНОГО ВИКОНАВЧОГО КОМІСІЙНОГО
ЕМІГРАНТСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ в Ч.С.Р.

Адреса: Praha VI. Vratislavova 23.

МАТЕРІАЛИ ПРО ПОЛЬСЬКІ ПОГРОМИ НА ЗАХІДНО-
УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ.

Карні експедиції І4-го полку Уланів в Добре-
чині, в часі від 13.до 17. жовтня 1930. року.

Село Підярків.

Наложили контрибуцію і тяжко побито 90 осіб. Окружено село
зі всіх сторін, та навіть працюючих на поля зігнано до села. 90.
осіб замкнули в стодолі і в пивниці, та по черзі били привязаних
до лавки. Били їх по 3. рази по черзі, за кождим разом відливавчи
помлілих водой. У деяких тіло відпало і твориться одна рана.

Селиська Вобрецькі.

Наложили контрибуцію і багато тяжко побито. Каپраль І4-го
полку Владислав Радзімські вистрілом з карабіну убив Дмитра Під-
гірного зі Селиськ, який утікав разом з іншими тільки перед побо-
ями карної експедиції. Натомість польські часописи повідомляють,
що його убило якого саботажиста, чого досі не доказано

Звенигород.

Відділ І4-го полку уланів перебував в селі через 2 дні Стя-
гнено контрибуцію і побито кількох. Тут вийшов такий випадок: б
ученик 7-ої класи гімназ. Дзюбак Стефан зі Звенигорода побачивши
карну експедицію, зближуючись до Звенигорода, почав зі страху ра-
зом з Закаликом Василем утікати в поле. Кількох уланів побачив-
ши їх почали їх здоганяти. Тоді оба они відчалили коні від фіри
та почали утікати на конях. Однак не удалося їм це, бо один улан

дігнав Дубака Стефана і задержав його, а до другого Закаліка вимірив вже з карабіну, щоби його застрілити. Тоді Дубак почав просити і не допустив до вистрілу. За це улан зі злости кинувся з витягненою набоєвкою конем на Дубака. Дубак утікав перед розстратованням коня яких пів години, однак знесилений упав до рова. Тоді улан вів конем на него і коштами кіровськими розстратував йому голову, груди і все тіло, а відтак почав бити набоєвкою по голові і цілім тілі. Вже непритомного привезли до села. В непритомному стані позіставав через 3 дні і щойно дія 17.ц.и. відзискав притомність, та про повищу подію сам розказав. Лікарі не роблять надії на його відновлення.

Підсоснів.

Збито багато людей і стягнуто контрабудію.
Експедиція грасує даліне.

Тяжко побиті карною експедицією I4. полку уланів в дніях від 10 до 15 жовтня 1930 р. з громад: Серники, Лані і Стоки-Кольонія повіту бобрецького приїхали дія 14. жовтня ц.р. на 20 фірах до Вібрки, щоби зробити судове "вісум репертум" на побої. Прикро робило враження, як тих 20 людей, обвязані, обандажовані, а чорні як земля, з кровлю лежали на перинах і подушках до долини черевом, та неначе троє якогось шпиталя їхали через місто. Ціле міське населення, а в тім ходи обстуцали їх, однак місцева поліція у Вібрці почала розганяти видіців та грозила побиття кожного, хто зближиться до фір. Відтак всі фіри з побитими завезли до суду, однак слідчий суддя Віттисер і начальник суду відмовився перевести оглядини судові, подаючи до згідно знаком прокуратора окружного суду у Львові відмовляється від переведення оглядин з тої причини, що суд бобрецький, як цивільний є некомpetentний для отвердження побиття через військо, а компетентний в лице полевий військовий суд. Через те не могли отвердити судово побиття і відіхали назад, домів.

Рівноч приватні лікарі є так застражені карною експедицією, що відмовляють кавіть лікарської поради побитим.

Удалося отвердити лише в дніях 12 і 13.ц.м. 6 случаїв побиття карною експедицією I4. полку уланів селян з Ланів і Серників. Однак ординуючий лікар Моссор отвердив при "вісум репертум" у всіх побитих лише 3 днів недільноти до праці, хоч посилі невідомо чи за 3. місяці прийдуть до себе.

Криве, пов. Бережани.

Карна експедиція, що складається з 12 поліцай "урядує" від 2. жовтня 1930 по минулій день /25.XI./ і не відомо як довго бу-

де вона тут продовжувати свої "службові чинності".

Катують в кемілоєрдний спосіб, побито страшно війта Дмитра Мартинова, Михайла Геніка /лекать хворі/, Івана Карпіцького, Осипа Шакайду с. Пазла /має лікарське свідоцтво/, Петра Філковського, Івана Орляка і др.

Багато людей за пізано побитих, замикає поліція в сільських арештах, себто в павницях, шинклірах, в яких незвичні люди, як напр. студент університету Старук Ярослав, Лещук і інші сидять в голоді і холоді по пару тижнів.

При тому діється такі річі, які здається ще ніде в світі не практикувалися.

В Кракові поліція арештувала студентів-українців Созона Качалу і Осипа Ставничого, яких для укарання відставила поліція як до Вережан, а з Вережан відставлено їх до села Кривого, до місця осідку карної експедиції. Тойно в цьому селі карна експедиція скатувала цих нещасних студентів Созона Качалу і Осипа Ставничого.

Карна експедиція оцей весь час живе з ревізіції селянського добра та товарів кооперативи. За місце постійного осідку вибрала собі експедиція читальню "Просвіти", де виконує вона жахливі екзекуції над зловленими незвичними жертвами, до яких належать також і жінки, напр. жінка Н. Наконечного і др. Експедиція мусить мати кожного дня не тільки добірні харчі, приготовлені з курей, гусок та різних напоїв, коло читальні "Просвіти" постійно мусить джектувати по кілька селянських підвод, що розвозять цяни поліції всіди, куди їх забажається. Оті "паничі" навіть від одної до другої хати не хочуть переходити пішки, лише приказують везти їх фірами.

Шили, повіт Збараж.

Дня 27. вересня 1930 р.увійшла до села експедиція державної поліції. Молодіж втікла до ліса. Поліцянти били людей приказуючи їм розкидати стілки, мішати збіжжя, розливати хати і будинки. В шинклірі перемішано вої роди збіжжа. Вої портрети Шевченка і Франка, вої українські вишивки і взагалі убрання пішено, краяно і поливано борщем і помиями. Українські книжки різали на дрібні куски. Знищено кооперативу, товари поляли нафтою. Вляшаний дах домівки подіравили багнетами. Побили 70-літніх старців а саме: Гарматюка і 2-х других. Загалом побили близько 70 осіб, наміченіх в списку. Двох з побитих дістали пропуклину. Побили тяжко учителью Борака, якому казали співати різні польські пісні. Відходячи з села забрали кілька десятків кг туку дробу, 5 бочок шива і кілька десятків пачок папіросів. Були і насильства над дівчатами, які однак від вогнища не хотіть до цього приманятися.

Дня 5 жовтня ц.р. прийшов до села відділ 22-го полку уланів, обстутив село, а командант прийшовши під церкву говорив до зібраних там людей вічеву промову в якій між іншим казав: "Ви все тут же сон вибори. Курва ваша маць абисьце веделі, як маєте гласоваць, бо інакай єщи раз шийдзем і т.д". По цій "промові" відділ відправив мушин середніх літ, забрав їх до стодоли і казав кожому дати по кілька десяточок /до 100/ на гаїв. Знищено пам'ятник Шевченка. Виходячи з села забрали 30 кірпів вівса і багато дробу.

Добромірка, пов. Збараж.

Експедиція казала розгнати хати 20 господарів. Били кого потягло. Люди потягнули до лісів. Війта Березу побили так, що відважений до Збаража лежав там 2 дні непритомний. Знищено кооперативу. В Маланки Олійникової 80-літньої жінки розбив поліцай солік з конфітурами, казав старій жінці піднести одіж і мастити конфітурами полові частини. Жінка зі страху це зробила, однак це не подобалося поліціянтові, він сам взяв сікач, набрав на нього конфітури і облішив ними полові частини старушки.

Синява, пов. Збараж.

На празник до села прийшли хлопці з дооколичних сіл. Командант місцевого "стшельца" при помочі своїх людей збив хлопців зі Шилів, а одного з Вірок. Вночі приїхало около 10 поліціянтів з розшукенецем, витягнули з хати і побили: 3-х Колтушків, Олекорка і Герасимчука. - "Стшелець" нападає на дооколичні хутори і бе людей.

Кашутинці, пов. Збараж.

Військова патруля забрала двох громадян, привязала їх до воЗа і пігнала до Красноселець, де їм казала покластися в болото, "щоби прохолодилися", а відтак вищупила домів.

Кійлянці, пов. Збараж

Учитель Гавронські зі "стшельцем" виправляє чисті оргії. По селах де живуть тек і поляки не вільно виходять з хати по 6-12 годині вечора.

Вазаринці, пов. Збараж.

Староста приказав громаді, щоби рада громадська ухвалила від дати даром площу для Т.С.Л., таку саму, яку віддано кооперативі. Громада не хотіла цього зробити, чле коли приїхала експедиція до недалекого села Люблянок, тоді рада зі страху ухвалила віддати

бажану площу. Дня 6.жовтня ц.р. приїхала таки патруля до села наростила паніки, так що люди втікали з села і почували в болотах.

Карна експедиція в селі Карлові, повіт Снятин.

З села Карлова шішуть. Як по всіх селах Східної Галичини так і до нашого села загостила карна експедиція дня 6.листопаду 1930. р. О годині 8-ї рано прибуло до селаколо 60 людей у тім 10. поліції, решта все молоденський "стшелець" і зараз наказали начальників громади, щоби на годину II-ту було зварено 40.курей для цеї голоти.

Приступили до переведення ревізії в слідуючий спосіб, що ломали шафи, били вікна, валили печі /грубки/, висипували з мішків на підлогу муку пшеничну і кукурудзяну, греч, пшеницю, жито, ячмінь, овес, цукор, ріж, усе те зсипали на одну купу до середини накидали шкла і все піляли нафтой.

Не минули і читальні "Про освіти". Вибили вікна, поломали шафи і двері, порізали куртину, хотра була прикрашена гарними малюнками і дуже знущалася над портретом Шевченка.

На дорозі кого напала того били, а найгірше членів читальні і "Лугу". Побили так Дмитра Кейвала, Федера Амку, Николу Івасюк, Михайла Антонюка, а в селі Стасева побили начальника громади. Коли відвезено хворого до Снятина, то по кількох днях помер.

Коли на дорозі стрілюли хлоща чи дівчину у вишиваній сорочці, то кричали в пакабний спосіб "Віць кабана, бо он съмердзі Українок". Коли на II-ту годину наші хінки принесли для тої голоти 40.зварених курок, то вони накидалася на хіноцтво і немилосердно їх прозивали. По обіді начальників громади мусів дати 20 пар коней і відвезти їх до сусіднього села

Звенигород, пов. Вібрка.

Для 13.жовтня 1930 р. прибула до села карна експедиція - 2-й квадрон 14 полку уланів язловецьких, окружила село і заганяла до села людей з поля, переважно чоловіків. Вечором біля 4-ої години почалися арешти. Арештували: Петра Ікварка і Михайла Зарицького. На інтервенцію управителя школи Петра Прудкуса їх звільнено. Капітель Романчук мав список людей з села - членів "Луга" і управи та падіркої ради кооперативи "Хлібороб". Сам Вік походить зі Стартого Села пов. Вібрка, син Франчека Романчука. По тому списку почали шукати людей, але нікого не знайшли, бо коли люди довідалися, що має прийти карна експедиція, то вивтікали з села. Нарешті зловили місцевого діка Ігоря Читайлі і Дмитра Порозленого /біля 60 літ/, запровадили до стодоли Марії Литвин і там їх скатували. Крім цього коли наганяли людей з поля, то зловили учня 8.класи гімн. в Рога-

тикі Степана Дарабака. Улан скочив на нього з конем, бив списом, а потім наїв притомного в гарі відвезено до села. Дарабак був дуже побитий і. того самого дня спроваджено до нього лікаря з Винник. Карна експедиція наказала начальникові громади зібрати більше 100 кірців вівса, фасолю, масла, яйця, 8. фір сіка і 4. безроги. Все це, чого замагали, зібрали, а що вівса люде не мали, то мусіли позичити на фільварку. Міх іншим забрали безрогу у Мироша Миколи /біля 90.кг. ваги/, у Стєцьова Степана і в Морокишки Данила. Коли Катерина Мирош шакала і просила заплатити за безрогу улан вилаяв її і сказав: "я ці ще земби вібієм". У Мироша Миколи забрали ще палицю /ціна 8. зол./ і упряж /ліци/.

Карна експедиція прийшла до села в понеділок 13. жовтня і була слідучого дня в селі, а щойно 3-го дня виїхала в напрямі Чмикова, львівського повіту. Для 14. жовтня 1930 р. при помочі ко валя Франка Валенсью го відчинили читальню /власний бібліотека читальні "Просвіта"/, розвалили піч, в кам'яниці знищили 2 бібліотеки Т. Шевченка і подерли всі книжки читальні і худової бібліотеки. Полотно зіbrane і паняте на декорації нешту куртину, куплену у Львові, забрали і вивезли з собою. В середу вночі, по виїзді картої експедиції вибухла в читальній будинку бомба, яка знищила цілу стіну, завалила повалу і піднесла дах. Дім зовсім знищений, стоять лише стіни і ці ушкоджені люди оповідають, що течії ночі надіхала фіра з боку Гайв, спинилася перед читальню, а потім нічко відіхала в той бік, авідки приїхала. Після цього за яких 16. хвилин наступив вибух.

Повіт Камінка Струмілова.

Хоч в нашім повіті не було віяних т.зв. актів саботажу - з виїмком пожару однієї стирти в Сільчи бенківським, який по доходженнях мав спричинити через неосторожність вартівник - пандофікація не оминула і нашого повіту, дарма, до п. Сухенок заявив, що пандофікація покінчена. Почалася ревізія в кам'яниці і в домі тут у адв. Д-ра Л. Горбачевського для 3. жовтня ц. р., у котрого перетрясли всі папері і забрали замоки що-до організації УНДО та декілька виборчих відозв. Після того 13. жовтня 1930 р. зійшло зі Львова кількох агентів, які перевели ревізії в тут, культурно-освітніх та економічних установах, як в Філії Тов. "Просвіта", в бібліотеці, в Т-Ві "Сокіл", в Освітній Секції Студентській, в місцевій детайлічній кооперативі, в Складниці Пов. Союза Кооператив, в січцевій читальні "Просвіта" і на передмісті Забука, а крім цього у громадян: п. Івана Давидовича, Івана Барабана, Степани, Чуби, студ. Оліяна Редька та Ярослава Олійника. Ніде жодного протизаконного не було. В філії "Просвіти" забрали декілька книжок і брошур як "На трівогу" то-що. При ревізії

як поводилися коректно. Зі сіл покищо відомо, що була ревізія в Язениці руській в читальні Просвіти, кооперативі і у студ. Середи. Ходили чутки, що до деяких сіл має прийти військо, але якось обійшлося, бо в Сільці Бенкіковім інтервюював дідич Бартманський. В Батятичах - дідич ..апара, а з Бодротвора війт і радні поляки, гарантуювали за спокій. В одному тільки селі нашого повіту а саме в Стриганці не обійшлося без війська, яке підпідкинули сусіднє село Тишице, сокальського повіту на празникове свято Покрови зайшло до села в часі богослужіння, заняло з церкви всіх людей і перегнало вплав через Буг.

Характеристичне, що деякі громади одержали від Староства обітки щоби Ради Громадські ухвалювали домагатися від староства розв'язання місцевих читалень та інших культурно-освітніх установ. Деякі боячися карної експедиції таку ухвалу вимесли. Це вже виглядає зовсім на насолідування методів більшевицьких.

Повіт Сокаль.

Експедиції карні прибули до сокальського повіту дня 27.-го вересня 1930 р. і розпочали свою "пацифікаційну" працю від міста Сокала, де перевела поліція ряд ревізій головно між учениками і професорами українцями. Придержано учеників Володимира Стефанишина, студента прав, Курінного ІУ куріння старших пластунів "Крилатих", Андрія Тхора, ученика УІІ кл.гімн., Теодозія Цвікулу, ученика УІІ.кл.гімн. і Івана Бойка, уч. УІІ.кл.гімн. та відправлено їх до львівських Бригадок. Надто придержано а відтак винущено на волю сильно побитих учеників Коваліка, Малькута, Майбуха, Союновського, Близнака, Боднарчука, Крука і Здрія. Бито їх хольбами, кавіть в живіт, а палками били по штанах. Крім того переведено трухи у о.Луки Салука, о.Олександра Гришка, о. Вергуна, Івана Чабала, Володимира Стефанишина і в Бурої о.Миколая.

Ті труси і арештовання в місті Сокалі попередив агентат на Повітовий Союз Споживчих Кооператив вночі з ІБ на ІБ вересня, під який підложену бомбу, хідячи її до магазину. Лише завдяки тому, що льонт при насаді при викиненні бомби загнуся і стягнувши лише до місця, в якому заломився, не наступив вибух самої бомби. Рівночасно оббито чорнілом зрі. мазюкою, капісю. фіромову Кооперативного Українського Банку, а по місті розліплено відзові Комітету "Оборони кressув всходніх".

По селах розпочалися експедиції від Пархача і Сільця і були переведені 2-ою ескадроною УГ. полку кінних стрільців, становованого в Новкві. В дні 27 і 28.вересня були ці кінні стрі-

льці в Пархачі і Сільці, а один з загонів в Городиці Василянськім. В дні 29. вересня були в Комарові і Зубкові. В дніх 30. вересня до 3. жовтня в Бишеві, де були через всі ті дні, а до Тартекової міста і села пішли поодинокі загони. В дні 4. жовтня пішли окремі загони до Світазова, Копитова і Бобятичів. В дніх 5-9. жовтня був окремий відділ кінних стрільців в Угринові, причому поодинокі загони пішли до Ульвівка, Тудурович, Старогорода і Войсла віч.

Вже по проголошенню, що пачинсько-Фікація покінчена, були військові загони в дніх від 8-12. жовтня в Щиткові, Савчукі, Себечові і Николаїчах, а відтак в дні 12. X. в Поздимирі, а в дніх 13, 14 і 15 жовтня в Яструбовичах, Гоголеві і Воловиці.

Стверджені факти важкого побиття населення і понищення нашого національного майна і майна поодиноких господарів маємо досі отсі:

В Сільці белзькім тяжко побито студента прав Івана Кличкова, котрого в громадській кампелярії, а відтак в арешті впрост смасакровано. В громадській кампелярії обводжено його довкруги і що хвилі клали на землю та гаратали канчуками аж доки не зімлів. По відмітто його ведо поставлено між двома рядами ховнірів і казали десять разів перейти між ними там і назад і при тім били нагаями, а коли він не хотів кричати "Нех жис Польська-матка наша" - кинулися бити громадно та при тім пробито Йому багнетом чоло над самим оком. По тім звязали Йому руки і зачали його спускати до студні в глиб ії, а витягнувши знова били нагаями і покалічили голову і завели до арешту, де по деяким часі і хвилевій передниці казали Йому танцювати, а відтак качали по цементовій долівці і щойно напівмертвого покинули. Так само тяжко побили голову читальні Петра Улицького і члена виділу читальні Микоду Лушника, а в почі здемоловали урядження читальні "Проовіти" і цілковито знищили бібліотеку. Лекше побили цілий ряд людей та напесли селу і поодиноким господарям великі матеріальні шкоди, які тепер сплюстуються.

В Пархачі побили важко б. голізу "Лугу", касієра читальні і других, яких називська ще досі не стверджені та при трусах понижали людське майно.

В Городиці Василянським була патруля через дві години і побила кільканадцять людей, яких називська ще не стверджені і напесла людям значні матеріальні шкоди, які ще не списали.

В Комарові уладлив відділ кінних стрільців погром. Побито тяжко Михайла Антонюка, Стефана Антонюка, Павла Ващуха, Василя Костюка, Володимира Дідича, Стефана Купренсьчука, Василя Верону, Василя Костюка с. Гарніла, Стефана Костюка, Мирослава Шур-

мяка, Михайла Кікдратюка, Петра Ребрика, Поводу Івана і Омеляна Ничая. Найтяжче побито склесаря кооперативи Мирослава Шурманяка, якому відорвалося латою від шаркана і цвяхами, які в ній находилися подіравлемо в кількох місцях голову. Зdemоловали читально, урядження і цілком то знищили читальню бібліотеку, в була се одна з найбільших бібліотек сільських в повіті зколо 1000. книжками, вартості 900. зл.

Зі Зубкова досі не маємо піяких відомостей.

В Бишеві дуже тяжко побито Матвія Демчука, Андрія Максимця, Пилича Демчука і Романа Лутика, а менше побито Івана Погоду, Романа Бойка і кільканадцять людей, яких називська ще не стверджені.

В Тартакові селі і місті тяжко побито Семена Липинчука, Стефана Камюгу, а в місті Тартакові студента університету Петра Самоцького, Тому Віру, акад. Йосифа Якимовича і дяка Балталика та інших громадян, яких називська ще не стверджені. У Івана Віри, визначного громадянина, котрий скрився, забрали при трусі золотий лацшок вартости 80 ам. дол., перстень вартости 2. ам. долари, котівкою 80 зл. і крім того ріки домашні речі, як електричні ліхтарки, бритви, машинку до волосян і т. д. та подерти портрети Шевченка. В парохіяльнім уряді знищено /подерто/ часть метриkalьних книг.

В Гробкові де стояло військо 3 дні, тяжко побито Марію Василевську, Петра Василевського, ученика Володимира Василевського, Олену Василевську і Петра Василевського сина, при чим жоніри намагалися захищати Марію Василевську, а коли не даючи знищувати обляла стрви і його курчево держалася, не давчи затягнути себе до стодоли - збили її так тяжко, що вона лежить обlossenо хора і заходить побоювання, що зійшла з ума. При тім Петрові Василевському, котрий біг на оборону Марії повикручували руки і так тяжко побили, що лежить хорій з трьома раками в голові. Дальше побито тяжко Яцка Цору, Гнатка Коханьчука, Марію Олесько і її дочку Катерину, а ще побито Петра Січа, Тимка Кірика, Павла Клеванця і ще кільканадцять людей, яких називська ще не стверджено. Доказ свідки: Яків Ганіткевич, Василь Миколайчук, Гриць Поспіх, Матвій Варенівчук, Наташка Коханьчук, Катерина Салига, Анна Коваль і другі.

В кооперативі "Любов" забрали військо насильне товару за 360. зл., а заплатило лише 60 зл., установлючи собі примусову ціну, а то за яйця 1 гр., за 1. кг. цукру 40. гр., за кілько хруп по 20 гр. і т. д. До читальні "Просвіти" скликало людей і змушені їх співати "Оде Полська не згінала" та закадано від них, щоби видали діяльніших людей, які скривися, а то Івана Ковальчука, Миколу Олеська, Гриця Трохима, заст. війта Микиту Салигу, Миколу Ганіткевича і Матвія Маха, заявляючи, що коли їх село відасть, то експедиція забереться із села. Доказ-свідки: Павло Миколай-

чук, Гриць Мартинюк, Макоим Гнида, Гриць Верхілюк, Іван Гузар звали "пакич" і Степан Калюга. На факт забрання товару з кооперації свідки: Наталка Коханчук, війт Матвій Постіх і Катерина Салига.

Досі стверджені матеріальні шкоди слідуючі: у Миколи Олеська забрало військо льоху вартості 200 зл., а заплатили всего 15. зл. У Павла Миколайчука забрали військо льоху вартості 450. зл. а заплатило лише 80. зл. Заразом забрано у него бугая вартості 25. ам. дол., а заплачено всего 25. зл., і то все відставлено до посторонніх полку в Жовкві. На всіх господарів наложено обовязок дати даром зарізану і готову до зварення курку та боянечь хліба, а заплачено лише за хліб 12. гр. На село наложено контрабудів'я у виді 18 кірців вівса і плачене за корець всего по 4. зл. та приказано відвести форшаками до Жовкви. В селі розльиковано 100. кілограм стрільців і кождий з господарів мусів кормити коні власною пашею і вівсом, а многих змушені чистити коні та жевніри казали давати собі даром іду - курята, яйця і т. д. На пашу і до підстилки для коней уживане навіть збіжжя. На більше матеріально потерпіли Микела Ганіткевиччі, Микита Салига, Гриць Трехим, Микола Олесько, Іван Постіх і Іван Ковалчук. у Трехима Гриця, який скрився, висипали всі роди збіжжя і зміяли разом.

В Світлові знищено бібліотеку читальні і побито кільканадцять людей, між кими тільки Василя Гаврилюка і Володимира Мартинюка.

В Копитові тільки побито Івана Масиника, Володимира Демчука, при чому зранено його частини тіла. Дальше побито тільки Корнила Бравця, Юрка Горбая, Антона Масиника, Василя Ковалчуча, Матвія Костюка, Петра Семенка, Яцка Барана, і Миколу Іванчука. При цім знищено читальню, урядження, подорто бібліотеку і портрети Шевченка і Франка. По довершенню знищенню читальні, установлено людей перед читальню і заставлено їх кричати "пех иле Пілоудовські".

В Угринові дуже тільки побито справника кооперації С. Голяра, Василя Рудека, Н. Саву і дальших господарів, яких називиська ще не стверджено. Голяра, який лежить в лікарні в Сокалі воєнного інваліда, якому витято тоді одну кирку, - привязано до стіла і бито чотирма каворотами прикладами від крісів, буками і нагаями та так його збито по цілім тілі ззаду і зпереду, також частини тіла, що ціле тіло особливо від грудей до колін однаково чорна пляма. Голяр по побиттю не міг рухатися і перенесений до хати міг лише в позиції грудьми до постелі лежати і через компресії киркові, які зачали проявлятися, береться зі смертю. Тепер остатив в лікарні. В читальні величавім одногоривковім домі знищено читальню, урядження - куртику і дерев'яні декорації, радійовий апарат, буліотеку читальню і зруйновано кооперацію, насосячи її величезні матеріальні страти і шкоди.

В Менкові, де було військо півтора дні з 9 на 10. жовтня побито ряд людей, між ними війта Онуфрія Гладкого дуже тяжко, знищено бібліотеку читальні і забрано спіс членів читальні, а на громаду наложено "контрибуцію" в виді 80 с.м. вівса і около 50 курей.

В Ульвіку побито дуже тяжко Йосифа Саганського, у котрого отвердив шпитальний лікар тяжко побиття. Дальше тяжко побито Василя Фарину, Степана Коомину, Теодора Шупу, Н. Слічук 16.літній хлопець так побитий, що заходить обава смерти і остає під опікою лікарською. Лекар побиті Андрій Кудайчук, Володимир Кудайчук, Андрій Кузьма, Семен Романюк, Кирило Шура і інші. Здемольовано урядження читальні і кооперативи і знищено вивіски, вибито в читальні будинку всі і розвалено піч, а цілу читальню бібліотеку водерто і знищено. З кооперативи, до якої вдерлися вояки силоміць через розбиття замку, забрали картачі, електричні лампи і річного роду товар. У пароха і декана о. Кароля переведено так ревізію, що прошлий йому діамантові кульчики, дамський годинник, бранзолета з бриліантами, 6 гафтованих хуторок, бритва. На приходові поміщені 38 коней і їх тай розльюкованих там довнірів мусів парох удержувати. Забрано йому без оплати 4 кірці вівса, півтора кірця ячменю, а коні футровають навіть шиницею і уживано збіжжа на підстилку. Забрали всі упаковки і около 4.сотнари сіна. Подібно діялося і у інших людей, у яких було стадіоновано військо. У них забрано 20.кірців вівса і знищено за оден корець всого 8.зл. За хурята знищено всого по 5.гр. і т.п.

В Тудурковичах тяжко побито Івана Робака, Семена Гулида, Мирона Мазурка, Павла Кравчука, Теодозія Кашубу, Ялка Кравчука, Семена Ормюка, Пилича Сидора і Павла Коданя. Зі села вивезено 28.кірців вівса і платили за один корець всего по 8.зл.50 гр., хоч ціна торгова є 14.зл. за оден корець вівса. У Семена Кохана, батька посла Володимира Кохана забрано 1.безрогу, 13 кг. солонини і слій черниць.

Зі Старгорода, Войславич, Щиткова, Савчина, Нинович, Поздимира і Волсвина ще не наспілі інформації як слід.

В Себечові побито тяжко Павла Левочки, так, що мусили його відвести до шпиталя. Дальше побито важко Василя Сонянина с. Михайлів Калитва, Василя Манькута, Павла Браля, Андрія Крута, Олексу Лагоду, а навіть члена воєвідської і повітової Ради Михайлі Гараха. Менше побито Дмитра Клиничка, Івана Зинька, Петра Лева, Івана Олійника, Івана Гринькова і других.

Знищено читальню салю, декорації, образи і читальню урядження, куртину, а що бібліотека була оховано, то водили вояки пароха о. Гарасовського по селі, щоби вказав де є бібліотека

і у громадян, у яких припинили що є захована бібліотека, зокрема у Прокопа Щеняка і Костя Мигаля при трусах знищено хатне майно і господарське добро та при тім забрано у Костя Мигалальську вартості 250.zl., а заплачено йому всього 15.zl. як також забрано 3.кірці вівса. У о.Гарасимовського знищено все хатне умебльовання, знищено його приватну бібліотеку і в пошукуванні за читальнюю бібліотекою зірвано навіть підлогу.

В Яструбичах побито тяжко Данька Здріля, війта Івана Курила, Павла Тхора, Романа Мишака, Петра Онацька і інших, яких називиська ще не подані. В читальні знищено урядження і бібліотеку, а з молочарні забрано виродуковане масло. Війтові приказано дати від села 50.кірців вівса і кабана. У о.Івана Матвіяса, місцевого пароха забрано 2 кірці вівса і 2.кірці ячменю, приватні фотографії, портрети Шевченка і Франка, а при ревізії провали йому ножі, ложечки, ручники, гребіні. У Теодора Андрушака знищено господарські знаряддя, збіжжа і т.д. Се є лише частинні відомості, які насіли з Яструбич. Даліші матеріали збирається.

---oo00oo---

ЦЕНТРАЛЬНИЙ ВИКОНАВЧИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНСЬКИХ ЕМІГРАНТСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В Ч.С.Р. ПРОСИТЬ УКРАЇНСЬКІ ОРГАНІЗАЦІЇ ЄВРОПИ І АМЕРИКИ ПРО САМЕ ШИРОКЕ ВИКОРИСТАННЯ В ЧУЖІЙ ПРЕСІ ПОДАНІХ ТУТ МАТЕРІЯЛІВ ПРО ПОЛЬСЬКІ ПОГРОМИ.

АКЦІЮ ПРОТЕСТУ ТРЕБА ПРОДОВЖУВАТИ ЗА КОЖНУ ПІНУ, В СВОЮ ЧЕРГУ ЦЕНТРАЛЬНИЙ ВИКОНАВЧИЙ КОМІТЕТ ВУДЕ ВДЯЧНИЙ ЗА ПРИСИЛКУ ЙОМУ ТИХ МАТЕРІЯЛІВ, ЯКИМИ РОЗПОРЯДЖАЮТЬ ІНШІ УКРАЇНСЬКІ ОРГАНІЗАЦІЇ.

РОЗПОВСІДЖУЙТЕ ВІДАННЯ ЦЕНТРАЛЬНОГО ВИКОНАВЧОГО КОМІТЕТУ ПРО ПОЛЬСЬКІ ПОГРОМИ:

Ціна:

1. "Pogrom proti Ukrajincom v Polzni."	В Чехословаччині.....Кр.б.-
2. "Le pogrom des Ukrainiens en Pologne."	у Франції.....Фр.Фр. 5.-
3. "Angriffung der Ukrainer in Polen"	в Німеччині....Нім.мр. 0,80.
4. "Extermination of Ukrainians in Poland".	в Америці.....ам.долр. 0,25.

Замовлення на книжки посыайте на адресу:

Traha VI. Vratislavora 23. Czechoslovakie.